

๑. ความเป็นมาของการ เสนอวิทยานิพนธ์ เรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา

การที่ผู้เขียนได้หยิบยกเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาขึ้นมา เป็นหัวข้อในการวิจัยครั้งนี้ ก็เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้เขียนในฐานะพนักงานอัยการประจำกองคดีอาญาได้พบปัญหา เกี่ยวกับการที่พนักงานสอบสวนได้จัดให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ซึ่งบางครั้งจะปรากฏจากบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาและภาพถ่ายการชี้ตัวผู้ต้องหาของพยานที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้นว่า มีการชี้แนะให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาว่าเป็นคนร้าย

จากประสบการณ์ของผู้เขียนเองพบว่า ในคดีหนึ่งมีภาพถ่ายพยานกำลังชี้ตัวผู้ต้องหาซึ่งยื่น เข้าแถวปะปนกับบุคคลอื่นอีก ๔ คน แต่ข้างหลังผู้ต้องหายังปรากฏมีบุคคลหนึ่งยืนอยู่ด้วย และในบันทึกการชี้ตัวก็ระบุว่าพยานชี้ตัวผู้ต้องหาได้ถูกต้อง การที่มีบุคคลยืนอยู่ข้างหลังผู้ต้องหาในขณะที่บุคคลอีก ๔ คนที่ยืนเข้าแถวอยู่กับผู้ต้องหา ไม่มีใครยืนอยู่ข้างหลัง เช่นนี้ถือว่าเป็นการชี้แนะให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหา ซึ่งเป็นการขัดกับระเบียบการเกี่ยวกับคดีของกรมตำรวจว่าด้วยเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาที่กำหนดว่าไม่ให้ผู้ใดกระทำการอย่างใดอัน เป็นเชิงแนะนำพยานให้ชี้ตัวคนใด

นอกจากคดีข้างต้นที่กล่าวมาแล้วยังมีคดีอื่นซึ่งถือ เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนเขียนเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ในเรื่องนี้คือ มีคดีหนึ่งซึ่งกล่าวหาว่าผู้ต้องหากระทำผิดฐานจี้ชิงทรัพย์ข้าง เสริมสวยในร้านเสริมสวยแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสพิจารณาสำนวนคดีกล่าว และในสำนวนนั้นมีบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา ที่ลงลายมือชื่อข้าง เสริมสวยผู้เสียหายที่ถูกจี้ชิงทรัพย์ในช่องผู้ชี้พนักงานสอบสวนผู้จัดให้มีการชี้ตัว ส่วนของผู้ถูกชี้ตัวไม่มีลายมือชื่อลงไว้ แต่มีหมายเหตุในบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาว่า ผู้ต้องหาไม่ยอมลงชื่อจึงบันทึกไว้

และมีข้อความส่วนหนึ่งในบันทึกการชี้ตัวระบุว่าพยาน (ซึ่งก็คือช่าง เสริมสวย) โค้ชตัว
ผู้ต้องหาได้ถูกต้อง พนักงานสอบสวนมีความเห็นสิ่งฟ้องผู้ต้องหาโดยอ้างบันทึกการชี้ตัว
ดังกล่าว เป็นเหตุผลประการหนึ่งในการ เสนอความเห็น เช่นนั้น ผู้เขียนตรวจพิจารณา
สำนวนแล้ว เชื่อว่าพยานชี้ตัวผู้ต้องหาได้ถูกต้อง เพราะจำผู้ต้องหาได้ว่า เป็นคนร้ายที่
จีงทรัพย์สินของพยานจริง จึงมีความเห็นสิ่งฟ้องผู้ต้องหาและยื่นฟ้องผู้ต้องหา เป็นจำเลย
ต่อศาลในข้อหาชิงทรัพย์ จำเลยให้การปฏิเสธ ผู้เขียนได้อ้างช่าง เสริมสวย เป็นพยาน
เมื่อถึงวันสืบพยานโจทก์ พยานมาพบผู้เขียนและก่อนที่ผู้เขียนจะนำพยานปากนี้เข้า เบิก
ความชั้นศาล ผู้เขียนได้สอบถามพยานถึง เรื่องการชี้ตัวคนร้ายที่พยานลงชื่อไว้ในบันทึกการ
ชี้ตัวผู้ต้องหาจึงทราบความจริงจากพยานว่า พยานไม่เคยชี้ตัวคนร้ายเลย แต่พยานยอมรับ
ว่าลายมือชื่อที่ลงไว้ในของผู้ชี้ตัวนั้น พยานได้ลงชื่อไว้จริง และเหตุที่ลงชื่อไว้เพราะพนักงาน
สอบสวนนำมาให้พยานลงชื่อ โดยบอกว่า เพื่อ เป็นหลักฐานในคดีว่าพยานถูกคนร้ายชิงทรัพย์
และพยานลงชื่อไว้โดยมิได้อ่านข้อความในบันทึกดังกล่าว จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าจำเลยที่
ถูกฟ้องนี้ใช่คนร้ายที่ทำผิดคดีนี้จริงหรือไม่ ผู้เขียนได้ให้พยานดูตัวจำเลยซึ่งนั่งอยู่ในห้อง
พิจารณาคดีที่ศาลพยานดูแล้วบอกว่าไม่ใช่คนร้าย ซึ่งถ้าจะทราบความจริง เช่นนี้ผู้ต้องหา
ก็ถูกฟ้อง เป็นจำเลยแล้ว ทั้ง ๆ ที่ผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดแต่อย่างใด

นอกจากตัวอย่างคดีทั้งสองที่ยกขึ้นกล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ยังมีคดีอีกเป็นจำนวนมาก
มากที่ผู้เขียนพบว่าจำเลยมักจะยกข้อต่อสู้คดีในชั้นศาลว่า ในการชี้ตัวผู้ต้องหาที่พนักงาน
สอบสวนจัดทำขึ้นนั้น ที่พยานชี้ตัวผู้ต้องหาได้ถูกต้อง เพราะพนักงานสอบสวนให้พยานดูตัว
ผู้ต้องหา ก่อนที่จะมีการจัดให้ชี้ตัวผู้ต้องหาแล้ว ซึ่งหาก เป็นเช่นนั้นจริงก็นับว่าพนักงาน
สอบสวนมิได้ให้ความ เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา เลย

จากปัญหาที่พบเห็นข้างต้น ผู้เขียนจึงได้ศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยในหัวข้อ
เรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา เพื่อหาวิธีทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒. ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้จะกล่าวถึง เรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหา มากกว่าการชี้ตัวจำเลย โดยจะทำการ
ศึกษาค้นคว้าจากกฎหมายและวิธีการปฏิบัติของต่างประเทศ เพื่อนำมา เปรียบเทียบกับ

กฎหมายและระเบียบปฏิบัติของไทย อันจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้การชี้ตัวผู้-
 ตองหาที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้น สามารถให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาได้มากกว่า เดิม
 และสามารถ เอาตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้

๓. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

ทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาว่ามีประเภท กี่วิธี แต่ละวิธีมี
 อะไรบ้าง วิธีไหนเหมาะจะใช้เมื่อไร ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนจัดให้ชี้ตัวผู้ต้องหา
 อย่างไร ใช้ได้ผลแค่ไหน มีข้อบกพร่องอะไร และมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อ
 เป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป